

ความเป็นมาโครงการ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง”

- กฎหมายควบคุมอาคารมีข้อกำหนดในการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปสำหรับบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือนเพื่อลดความสกปรกก่อนระบายลงแหล่งรองรับน้ำทิ้ง แต่ที่ผ่านมาประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ดังกล่าว จึงไม่มีแรงกระตุ้นให้บริษัทผู้ผลิตพัฒนาเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสีย
- คพ. ยธ. และ สมอ. ได้ร่วมมือกัน โดย เมื่อปี พ.ศ. 2562 สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ได้ประกาศมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 2962 - 252 ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปสำหรับอาคารอยู่อาศัย ซึ่งครอบคลุมถึงถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปที่ผนังตัวถังทำจากพลาสติกเสริมใยแก้วหรือพอลิเอทิลีน สำหรับอาคารอยู่อาศัย ปริมาณการไหลออกแบบไม่เกิน 10,000 ลิตร/วัน (หรือ 10 ลูกบาศก์เมตร/วัน)
- มาตรฐานดังกล่าวก็ยังมีข้อจำกัด คือ ยังไม่มีสถานที่ทดสอบที่ได้การรับรองจาก สมอ. และขอบเขตปริมาณการไหลออกแบบซึ่งยังคงทำให้เกิดช่องว่างอยู่ คือ ในช่วงระหว่าง 10 – 30 ลบ.ม/วัน และปัจจุบันยังคงเป็นมาตรฐานภาคสมัครใจ ยังไม่มีการควบคุม

ครอบคลุมถึงบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป

สำหรับบำบัดน้ำเสียจากอาคารที่อยู่อาศัย อาคารชุด โรงแรม สถานศึกษา หรืออาคารที่ทำการ ที่มี**ปริมาณการไหลออกแบบไม่เกิน 30,000 ลิตรต่อวัน** สำหรับ**ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปสำหรับอาคารที่อยู่อาศัย ที่มีปริมาณการไหลออกแบบไม่เกิน 10,000 ลิตรต่อวัน** จะต้องได้ มาตรฐาน มอก. 2962-2562 ด้วย

ฉลากแสดงประสิทธิภาพการบำบัด (ภาคบังคับ)

ฉลากแสดงการกำจัดเชื้อโรคในน้ำทิ้ง (ทางเลือก)

บรรจุข้อมูลของ (1) ใบรับรองฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง (2) คู่มือการใช้งานของถังบำบัดน้ำเสียน้ำเสียสำเร็จรูป และ (3) ความหมายและการใช้งานของฉลาก

ฉลากแสดงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ทางเลือก)

ตัวอย่าง ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง

ฉลากประสิทธิภาพการบำบัด
มี 5 ระดับ (เบอร์ 5 ประสิทธิภาพสูงที่สุด)

ฉลากแสดงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่าถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปในปัจจุบัน

ฉลากแสดงการกำจัดเชื้อโรคในน้ำทิ้ง
น้ำทิ้งจากระบบจะมีแบคทีเรียกลุ่มฟิโคลโคลิฟอร์ม น้อยกว่า 4,000 MPN ต่อ 100 มิลลิลิตร และมีแบคทีเรียอีโคไล น้อยกว่า 1,000 MPN ต่อ 100 มิลลิลิตร

การดำเนินงานที่ผ่านมา

- **ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564** กรมควบคุมมลพิษ จึงมีแนวคิดในการจัดทำ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” ขึ้นเพื่อให้ผู้ผลิตแสดงผลการประเมินต่างๆ ของผลิตภัณฑ์ด้วยตนเอง (self-declared claims) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหลักเกณฑ์ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” ขึ้น เพื่อจัดทำร่างหลักเกณฑ์ทางวิชาการที่เหมาะสมกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในประเทศไทย และเสนอแนะมาตรการและแนวทางการประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจผู้ผลิตถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปเพื่อขอรับการรับรองฉลาก รวมทั้งการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว
- **ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565** ได้ว่าจ้าง สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยจัดทำคู่มือแนวทางการรับรอง “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” เพื่อจัดทำรายละเอียดในส่วนของการรับรองฉลากแสดงประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสียขึ้น ประกอบด้วย ขั้นตอนและแนวปฏิบัติโดยละเอียด รวมถึงขั้นตอนเงื่อนไขต่างๆ สำหรับการรับรอง “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” ซึ่งภายใต้รูปแบบการดำเนินการที่เสนอมา มีการแต่งตั้งคณะทำงาน จำนวน 2 ชุด ได้แก่ (1) คณะทำงานศึกษาและพิจารณารูปแบบการรับรองฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง และ (2) คณะผู้เชี่ยวชาญศึกษารูปแบบการตรวจประเมินถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง โดยได้เชิญชวนผู้ผลิตถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป จำนวน 4 ราย เพื่อร่วมดำเนินการทดสอบตามแนวทางที่กำหนด

ผลการดำเนินงาน ปี 2566

- **ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566** ได้ว่าจ้างมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการประเมินผลและข้อเสนอแนะสำหรับ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการประเมินผลและข้อเสนอแนะสำหรับ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแบบฟอร์มที่ใช้ในการตรวจประเมินในการรับรองฉลากฯ ทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ ฉลากแสดงประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสีย ฉลากแสดงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และฉลากแสดงการกำจัดเชื้อโรคในน้ำทิ้ง
- ลงพื้นที่ติดตามสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 4 ราย ประกอบด้วย บริษัท อาควา นิชิฮาร่า คอร์ปอเรชั่น จำกัด บริษัท ธรรมสรณ์ จำกัด บริษัท พรีเมียร์โปรดักส์ จำกัด และบริษัท ไฟเบอร์เทค จำกัด (มหาชน) เพื่อตรวจประเมินการทดสอบระบบถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง

ผลการดำเนินงาน ปี 2566 (ต่อ)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้มีการดำเนินงานภายใต้ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” อีก 2 ฉลาก ซึ่งประกอบด้วย ฉลากแสดงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และฉลากแสดงการกำจัดเชื้อโรคในน้ำทิ้ง โดยได้ประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ประชุมหารือเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคู่มือฯ สำหรับ “ฉลากแสดงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก” ร่วมกับองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก
- ประชุมหารือเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคู่มือฯ “ฉลากแสดงการกำจัดเชื้อโรคในน้ำทิ้ง” ร่วมกับกรมอนามัย

การลงพื้นที่ติดตามผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ

- คณะผู้เชี่ยวชาญศึกษารูปแบบการตรวจประเมินถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานของผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่เข้าร่วมโครงการ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” จำนวน 4 ราย เพื่อติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการทดสอบ ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการการทดสอบประสิทธิภาพฯ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข

แบบฟอร์มการจัดทำข้อเสนอการพัฒนานวัตกรรม

สรุปผลการประเมินด้านการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและพัฒนานวัตกรรม

ของกองจัดการคุณภาพน้ำ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ชื่อเรื่อง แนวทางการประเมินผลและข้อเสนอแนะสำหรับ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง”

1. หลักการ เหตุผล ความจำเป็น

กองจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำคำรับรองของการปฏิบัติราชการของหน่วยงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยการจัดทำคู่มือแนวทางการประเมินผลและข้อเสนอแนะสำหรับ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” มีเป้าหมายเพื่อจัดทำขั้นตอนและรายละเอียดในการทดสอบประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสียของถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปให้ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งจัดทำรายละเอียดของการรับรองฉลากแสดงผลการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการรับรองการกำจัดเชื้อโรคในน้ำทิ้ง เพื่อให้หลักเกณฑ์การรับรอง “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียประสิทธิภาพสูง” เกิดความสมบูรณ์ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือ (Tool) ของภาครัฐในการสนับสนุนให้มีการผลิตถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการประเมินผลและข้อเสนอแนะสำหรับ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแบบฟอร์มที่ใช้ในการตรวจประเมินในการรับรองฉลากฯ ทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ ฉลากแสดงประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสีย ฉลากแสดงผลการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และฉลากแสดงการกำจัดเชื้อโรคในน้ำทิ้ง

4. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

สามารถนำ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” ใช้เป็นเครื่องมือ (Tool) ในการแก้ไขปัญหา น้ำเสียชุมชนของประเทศ โดยการสร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่อนุญาตก่อสร้างอาคารให้เลือกใช้ถังบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน และผลักดันถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปที่ได้มาตรฐานตามฉลากนี้สามารถนำไปขายในตลาดต่างประเทศได้

3. การดำเนินการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน

3.1 จัดทำขอบเขตของงานจ้างจัดทำคู่มือแนวทางการประเมินผลและข้อเสนอแนะสำหรับ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” เสนอ ผอ.กจน. ให้ความเห็นชอบ

3.2 ลงพื้นที่ตรวจประเมินสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ ประกอบด้วย บริษัท อาควา นิชิฮาร่า คอร์ปอเรชั่น จำกัด บริษัท ธรรมสรณ์ จำกัด บริษัท พรีเมียร์ โปรดักส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไฟเบอร์เทค จำกัด จำนวน 3 ครั้ง เพื่อตรวจประเมินการขอใช้เป็นสถานที่ทดสอบระบบถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง และขอรับรองฉลากแสดงประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสีย ตามแนวทางการบริหารจัดการในการรับรอง “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” โดยมีคณะผู้เชี่ยวชาญศึกษารูปแบบการตรวจประเมินถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูงร่วมลงพื้นที่

3.3 ประชุมคณะทำงานศึกษาและพิจารณารูปแบบการรับรองฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง จำนวน 2 ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมอนามัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก และมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

3.4 จัดทำร่างคู่มือแนวทางการประเมินผลและข้อเสนอแนะสำหรับ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแบบฟอร์มที่ใช้ในการตรวจประเมินในการรับรองฉลากฯ ทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ ฉลากแสดงประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสีย ฉลากแสดงผลการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และฉลากแสดงการกำจัดเชื้อโรคในน้ำทิ้ง

3.5 สรุปผลการดำเนินงานเสนอ อคพ. ทราบ ตามหนังสือที่ กจน. 3240/2566 ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2566

5. ผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม

มีคู่มือแนวทางการประเมินผลและข้อเสนอแนะสำหรับ “ฉลากถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง” ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือ (Tool) ในการแก้ไขปัญหา น้ำเสียชุมชนของประเทศได้

ภาพประกอบ

